

GLOBAL EXPORT

HSBC BANK A.Ş.'nin katkılarıyla hazırlanmıştır.

Turkishtime

340 milyar dolarlık vaha

Markalaşan Dubai Emirliği ve yükselen gökdelenleriyle çölde vahayı andıran BAE, petrol ve doğalgaz varlığı ile göz kamaştırıyor. Ülkenin milli geliri 340 milyara ulaştı.

HSBC

HSBC-OXFORD ECONOMICS

Ülkede, petrol ve petrol dışı sektörlerdeki düzelmeye dolayısıyla gelecek yıllarda dış ticarete bir toparlanma görülmesi bekleniyor.

BAE'DE ÖZEL TÜKETİM YÜKSELİYOR

Global Export bu sayısında Ortadoğu'nun ekonomik yıldızı Birleşik Arap Emirlikleri'ni inceliyor. Dünya'nın en önemli ham petrol taşıma yolu olan Hürmüz Boğazı'nın güneyinde stratejik bir konuma sahip olan Birleşik Arap Emirlikleri (BAE) 7 emirlikten oluşan bir federasyonla yönetiliyor. Başkenti Abu Dhabi olan ülkenin dünyaca tanınan şehri ise Dubai. Şeyh Khalifa bin Zayed al-Nahyan, 2004 yılından bu yana Devlet Başkanı olarak ülkenin ve Abu Dhabi emirliğinin başında bulunuyor. Ülkenin ikinci büyük Emirliği olan Dubai'nin yöneticisi ise Türkiye kamuoyu tarafından daha fazla bilinen Şeyh Muhammed bin

Rashid al-Maktoum. Maktoum aynı zamanda ülkenin Başbakanı konumunda. 55 yıl önce çöl ve hurma ağaçları dışında pek bir şeye sahip olmayan ülkenin kaderi 1958 yılında çıkartılmaya başlanan petrol ile hızlı bir değişim sürecine girdi. Doğalgaz kaynakları ile de dünyanın yedinci ülkesi konumunda bulunuyor.

Serbest piyasa ekonomisinin hakim olduğu Birleşik Arap Emirlikleri'nin ekonomik zenginliği büyük ölçüde Gayri Safi Yurt İçi Hasılasının (GSYİH) yaklaşık yüzde 38'ini oluşturan petrol ve doğal gaz üretimine dayanıyor. Bu ürünlerin fiyatlarındaki dalgalanma da ekonomiye yansıyor. Sanayi üretimi ve ihracat bu dalgalanmalardan doğrudan, harcamalar ve faiz oranları da dolaylı olarak etkileniyor. BAE ekonomisindeki genişlemede, ihracat gelirlerindeki artışın yanı sıra yatırımlardaki ve özel tüketimdeki artışın da etkisi oldu. Böylece, ülkede yaşayanların refahı arttı, kredilerden olanaklarından yararlanma kapasitesi yükseldi, hızlı nüfus artışının etkisiyle tüketimde de hızlı artış meydana geldi.

ÇÖLDEKİ EKONOMİ VAHASI

Topraklarının yüzde 97'si çöl olan Birleşik Arap Emirlikleri, petrol varlığı ile Ortadoğu'nun en canlı ekonomisi haline geldi. Ülke ekonomisi, son yıllarda yapılan yatırımlarla birlikte ekonomik çeşitliliğini artıran ender Ortadoğu ülkelerinde birisi olma yolunda ilerliyor. Çölün ortasında kurulan modern şehirleri ve cazip pazarları ile Birleşik Arap Emirlikleri, dünyanın dört biryanından girişimcileri ülkeye çekmeye devam ediyor.

Editör: ALİ AFATOĞLU
aliafatoglu@turkishtimedergi.com

BAE, 338,6 milyar dolar GSMH'sı ile Orta doğu ve Körfez ülkeleri içinde Suudi Arabistan ve İran'dan sonra en büyük üçüncü ekonomiye sahip. Satın alma gücü paritesine göre 55,098 dolar kişi başına milli gelir ile Katar'dan sonra ikinci sırada geliyor. Kişi başına düşen milli gelir, 2012 yılında 56,634 dolar seviyesine yükseldi.

BAE hükümetinin, yeni projelere yönelik harcamaları artırmasıyla birlikte 2013 ve 2014 yılları GSMH büyüme hedeflerinin yüzde 3,7 ve yüzde 4,7 gibi daha yüksek oranlarda gerçekleşmesi bekleniyor. 2014 yılından sonra ise 2015 ve 2017 yılları arasında, petrol dışı sektörlerde hızlanan faaliyetler nedeniyle ekonomik büyümenin yüzde 5,2 ve yüzde 6,3 gibi yüksek oranlarda gerçekleşeceği tahmin ediliyor. BAE dünyanın 7. büyük petrol rezervlerine sahip olup, bu rezervlerin 97,8 milyar varil civarında olduğu tahmin ediliyor. BAE'nin günlük petrol üretimi 2,28 milyon varil civarında. Gerçekleştirilen yatırımlarla söz konusu miktarın 2014 yılında 3,06 milyon varile çıkarılması hedefleni-

yor. Ham petrol rezervleri 97,8 milyar varil. Söz konusu miktarın yüzde 94'ü Abu Dhabi'de BAE, 6,43 trilyon m3 ile dünyanın en büyük yedinci doğalgaz kaynaklarına sahip. Ülke rezervleri: Abu Dhabi (196 Tcf), Sharjah (10,7 Tcf), Dubai (4,1 Tcf) ve Ras Al Khaimah (1,1 Tcf) emirliklerinde yer alıyor. BAE'nin doğal gaz rezervleri ise 213 trilyon ft3 ile dünyadaki en büyük beşinci doğal gaz rezervi olarak varlığını koruyor.

BAE'nin sahip olduğu en önemli kaynaklar olan petrolün ve doğalgazın yüzde 90'ından fazlası Abu

BAE Profili

Nüfus	: 7.5 Milyon (EIU 2012 tahmin)
Yüzölçümü	: 83.600 km ² . Adalar hariç 77 700 km ² .
Başken	: Abu Dhabi
Yönetim Biçimi	: Federal Monarşi
Devlet Başkanı	: Khalifa bin Zayed Al Nahyan
Başbakan	: Mohammed bin Rashid Al Maktoum
Para Birimi	: BAE Dirhemi
GSMH	: 56.634 Dolar
Başlıca Şehirler	: Dubai, Abu Dhabi, Şarjah, Ras al-Khaimah, Ajman, Fujairah, Umm al-Qaiwain
Telefon Kodu	: 971
Türkiye'den Uçuş	: 4 saat
Saat Farkımız	: 2 saat ileri

Dhabi'de çıkarılıyor. BAE'deki doğal gaz ve petrol rezervleri, OPEC içindeki en büyük beşinci rezervler olarak dikkat çekiyor. Ayrıca Fujairah ve Ras al-Khaimah'ta bakır, Abu Dhabi'de magnezyum ve kuzeydeki emirliklerde manganez çıkarılıyor. Ülkenin başlıca ihraç ürünlerinin başında da ham petrol ve doğal gaz geliyor. Ayrıca kurutulmuş balık da ihraç edilen ürünler arasında. İthalatında ise makine ve taşıt araçları, kimyasallar ve gıda başı çekiyor.

BAE Yönetiminin, ekonominin petrol ve petrol yan ürünleriyle doğalgaza bağımlılığının azaltılması için hükümetin üretim ve yatırımların çeşitlendirilmesi çabaları olumlu karşılanıyor. Bu çerçevede, BAE Hükümetinin özellikle turizm, inşaat, havacılık, hizmet sektörü, finans ve otomotiv gibi sektörlerle yatırım yapmaya başladığı gözlemleniyor. "Abu Dhabi 2030 Planı" çerçevesinde 200 milyar dolar yatırım yapılması öngörülüyor". BAE'nin ülke gelir kaynaklarını çeşitlendirmeye yönelik devlet politikası ve özel sektördeki canlanma neticesinde petrol-dışı gelirlerin milli gelirdeki payı gittikçe artıyor.

BAE hükümeti elde ettiği deneyim ve sermaye sayesinde dış pazarlarda yatırıma da yöneldi.

Petrol bol, su az

BAE Mart 2010'da ülkenin farklı ulaşım ağlarını birbirine bağlamayı planlayan bir demiryolu projesi tasarladığını açıkladı. Ülkenin geliştiği paralelinde ulaşım altyapılarına yatırımlar da önemli projeler olarak dikkat çekiyor. 1500 km. uzunluğunda olması öngörülen demiryolu projesinin Suudi Arabistan sınırındaki Ghuweifat ile Umman sınırındaki Al Ain'i birbirine bağlayarak KİK (Körfez İşbirliği Konseyi) demiryolu ağının da bir parçasını oluşturması öngörülmüyor.

BAE Hükümeti son dönemde elde ettiği deneyim ve sermaye birikimi sayesinde dış pazarlarda yatırıma da yöneldi. Hükümet sahip olduğu kamu şirketleri aracılığıyla çeşitli ülkelerde telekom ve sanayi şirketleri ile bankalar satın alıyor. Ayrıca, kamu şirketlerinin liman, serbest bölge işletme, turizm ve gayrimenkul geliştirme gibi projeler aracılığıyla gelişmekte olan ülkelere yatırım yapmaya yöneldiği dikkati çekiyor.

Yeraltı sularının yetersizliği ve su talebinin karşılanmasındaki güçlükler nedeniyle, kullanılan suların yüzde 80'i deniz suyunu arıtma tesislerinden karşılanıyor. BAE'de her emirlik kendi elektrik ve su sistemlerini işletmekte olup, son yıllarda elektrik şebekelerinin birleştirilmesi de gündemde.

MENA bölgesini kolluyor

Ekonomik olarak gelişen BAE, diğer ülkelere yaptığı yardımları da artırıyor. 2010'da 763 milyon dolar dış yardım yapan BEA, Arap Baharı ile birlikte Arap ülkelerine verdiği dış yardımları da artırdı. MENA bölgesinin az gelişmiş ve kaynak fakiri ülkelerine yoğun olarak yardımda bulunuluyor. Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Organizasyonu'na göre brüt milli gelirinin yüzde 0,27'sini dış yardım olarak bağışlayan BAE, 2011 yılında 2 milyar dolarlık dış yardım gerçekleştirdi. **TT**

TİCARETTE TOPARLANMA GÖRÜLECEK

Gayrisafi Yurtiçi Hasıla, 2012 yılında yüzde 4 seviyesinde kalmıştır. Ancak ihracat ve ithalatın emin adımlarla büyümesi, inşaat sektöründeki yükselişin devam etmesi, petrol ve petrol dışı sektörlerdeki düzelmeye dolayısıyla gelecek yıllarda dış ticarete bir toparlanma görülmesi beklenmektedir.

Ana petrol ihracatçısı olarak BAE'nin büyüme ve ticaret performansı geçtiğimiz birkaç yılda, dünyadaki yüksek enerji fiyatları ile canlanmış olup, ihracatta 2011'de yüzde 30'un üzerinde ve 2012'de yaklaşık yüzde 15 dolaylarında artış göstermiştir. Yüksek petrol gelirleri, hızlı ithalat büyümesini teşvik etmiştir. Önümüzdeki iki yıl için nispeten düşük görülen petrol fiyatı düzeylerine rağmen, ihracat büyümesinin azalmayacağı beklenmektedir.

İnşaat, turizm ve dış ticaretin genellikle iyiye gitmesi devam edeceğinden petrol dışı ekonominin de düzelmeye devam etmesiyle Gayrisafi Yurtiçi Hasılanın 2013-14'te hızlanması beklenmektedir. BAE'nin petrol sevkiyatlarının çoğu Asya piyasalarına yönelik olduğundan Hindistan, Kore ve Singapur gibi ülkeler BAE'nin ana ihracat piyasaları arasındadır. Sonuç olarak, Çin'in de gittikçe önemli bir ihracat noktası olmasıyla, BAE'nin Asya'ya yaptığı ihracat; 2013-15 yıllarında yılda yüzde 8'in biraz üzerinde büyüyerek ve 2016-20 yıllarında yılda yaklaşık yüzde 10 artarak, diğer bölgelere yapılan ihracatlardan daha güçlü bir şekilde büyümeye devam edecektir.

Avrupa'ya yapılan ihracatların (Rusya hariç) 2013-15 yıllarında Euro bölgesindeki olumsuz ekonomik performansa rağmen yılda yaklaşık yüzde 5 artması, 2016-20

yıllarında ise yılda yüzde 8 artarak oldukça güçlü bir performans göstermesi beklenmektedir.

Diğer bölgelere yapılan ihracatların, daha pasif olmasına rağmen; 2013-15 yıllarında pozitif büyüme göstermeye devam etmesi (Avustralya, Yeni Zelanda ve Okyanusya'ya yapılanlar hariç) ve ardından dünya ekonomisi ve ticaretinin daha güçlü toparlanmasıyla 2016-20 yıllarında hızlanması beklenmektedir.

Latin Amerika'ya yapılacak ihracatların, önümüzdeki birkaç yıl içerisindeki düşük performansından sonra 2016-20 yıllarında hızlı bir şekilde artması beklenmektedir.

İthalat açısından önümüzdeki yıllarda, Avrupa'daki mevcut geleneksel tedarikçilerden, hızla gelişen Asya ülkeleri gibi daha çeşitli pazarlardaki tedarikçilere doğru bir kayma gözlenecektir. Özellikle inşaat gibi sektörlerde, Asya ülkelerinin son yıllarda ar-

EN HIZLI BÜYÜME GÖSTEREN İHRACAT BÖLGELERİ (Yıllık %)

SIRA	BÖLGE	2013-15	BÖLGE	2016-20	BÖLGE	2021-30
1	TÜRKİYE	18	ÇİN	12	VIETNAM	10
2	ENDONEZYA	14	VIETNAM	12	ÇİN	10
3	ÇİN	13	HİNDİSTAN	12	HİNDİSTAN	10
4	HİNDİSTAN	12	TÜRKİYE	11	MALEZYA	8
5	POLONYA	11	MALEZYA	10	TÜRKİYE	8
6	ARJANTİN	11	POLONYA	10	ENDONEZYA	8
7	VIETNAM	11	ENDONEZYA	9	MISIR	7
8	MALEZYA	11	KORE	9	SUUDİ ARABİSTAN	7
9	HONG KONG	10	SİNGAPUR	8	BANGLADEŞ	7
10	SİNGAPUR	8	BREZİLYA	8	KANADA	6

EN HIZLI BÜYÜME GÖSTEREN İTHALAT BÖLGELERİ (Yıllık %)

SIRA	BÖLGE	2013-15	BÖLGE	2016-20	BÖLGE	2021-30
1	HİNDİSTAN	18	HİNDİSTAN	15	VIETNAM	11
2	TÜRKİYE	15	VIETNAM	13	HİNDİSTAN	11
3	ÇİN	15	TÜRKİYE	13	BANGLADEŞ	11
4	HONG KONG	14	ÇİN	12	ÇİN	11
5	VIETNAM	14	BANGLADEŞ	11	TÜRKİYE	9
6	BANGLADEŞ	14	POLONYA	11	MALEZYA	8
7	MISIR	13	KANADA	10	KANADA	8
8	ABD	13	MALEZYA	9	POLONYA	8
9	KANADA	13	MISIR	9	MISIR	8
10	POLONYA	12	BREZİLYA	9	ENDONEZYA	8

tan piyasa payına sahip olduğu görülmektedir. Hindistan, Çin ve artan şekilde Vietnam'dan yapılan ithalatlar, önümüzdeki yıllarda en hızlı büyümeyi yaşayacak, Türkiye ve Polonya ise, BAE ile aralarındaki ekonomik bağlantılar sebebiyle büyüme açısından güçlü rakamlarla ticaretine devam edecektir. Petrol ve ilgili ürünler BAE ihracatına hakim olmaya devam edecek ve bu ürünlerin ihracatı Hindistan, Çin ve Vietnam gibi yüksek miktarda enerji kullanan ve hızlı büyüyen piyasalara doğru kuvvetli bir eğilim gösterecektir. Bu ülkeler 2016-20 ve 2021-30 dönemlerinde BAE'nin en hızlı büyüyen ihracat pazarları olacaktır. Avrupa'nın daha geleneksel olan büyük piyasalarına yapılan ihracatın, endüstrileşmiş ülkelere yapılan ihracattan çok daha düşük bir büyüme göstermesi beklenmektedir. Endüstrileşmiş ülkelere yapılan ihracat ise büyüyen pazarlara yapılan ihracattan daha geride kalacak, Türkiye ve Polonya gibi daha hareketli ekonomilere yapılacak satışlar devam edecektir.

Ana Asya ekonomilerinin yanı sıra, BAE ihracatları, Brezilya, Mısır ve ekonomisi düzelmeye başladığında Bangladeş dahil olmak üzere büyük nüfuslara sahip olan ve bağlantılı olarak yüksek enerji talebine sahip bu ekonomilere yönelik olarak güçlü bir şekilde artacaktır. İthalat açısından Hindistan ve Türkiye 2013-15 yıllarında en hızlı büyüyen iki ithalat kaynağı olacaktır, ancak ortaya çıkan diğer Asya tedarikçileri, bu ülkelerdeki endüstriyel üsler geliştiğinden gittikçe daha önemli olacaktır; Vietnam'dan yapılan ithalatların 2016-20 yıllarında yıllık yüzde 13 ve 2021-30 yıllarında ise yıllık yüzde 11 artması beklenmektedir; diğer yandan Bangladeş'ten yapılan ithalatlar 2016-30 yılları arasındaki dönemde güçlü bir şekilde büyümeye devam edecektir, ancak bu büyüme 2013-15 yılları için tahmin edilen yıllık yüzde 14'ten biraz daha yavaş olacaktır.

İzlenmesi gereken sektörler

Petrol sektörünün büyüklüğü göz önünde bulundurulduğunda, BAE'nin petrol ve petrol ürünleri ihracatı, ihracat büyümesinin ana teşviki olmaya devam edecek, ancak "sınıflandırılmamış mallar" (altın dahil olmak üzere) ve mineral ürünlerin de güçlü katkısı olacaktır. Diğer üretilmiş ürün ihracatları nispeten daha az katkıda bulunacaktır. Ekonomisini çeşitlendirmeye yönelik devam eden çabaları göz önünde bulundurulduğunda; BAE'nin ithalat büyümesi önümüzdeki yıllarda güçlü kalmaya devam edecek ve endüstriyel makine ve nakliye ekipmanları bu büyümeye hakim olacaktır; 2013-30 tahmin döneminde endüstriyel makine toplam ithalat büyümesine yüzde 15 ve nakliye ekipmanı ise yaklaşık yüzde 10 katkıda bulunacaktır. Mineral ürünlerin ithalatı gittikçe daha önemli bir hale gelecek ve ihracat büyümesine 2016-20'da yüzde 18 ve 2021-30'da yüzde 21 katkıda bulunacaktır. **TT**

KAYNAK: HSBC Küresel Bağlantılar BAE Raporu, Şubat 2013 (Oxford Economics tarafından HSBC Global Araştırma Makro Verileri temel alınarak oluşturulan tahmini veriler). Ayrıntılı bilgi için: www.hsbc.com/globalconnections

BAE'nin dünya markası

DUBAI

Başkent Abu Dhabi enerji varlığı ile ülke ekonomisinin temel direğini oluştururken, BAE'nin ticaret ve turizm merkezi olan Dubai, yıllardır Doğulu ve Batılı işadamları arasında bir bağlantı noktası konumunda bulunuyor. Çölün ortasındaki bu kente girenler lüks ve modern yapılaşma ile karşılaşılıyor. Dubai, BAE'nin adeta bir markası ve yılda ortalama 60 milyon kişinin uğrak yeri.

ğunluğu oturulamaz durumda olan çöl iklimine sahip olmasına rağmen, Dubai şehri metropolit bir yapıya sahip. Arapça resmi dil olmasına rağmen İngilizce konuşuluyor.

Dubai'nin sırrı: Serbest bölge

1985 yılında faaliyete geçen ve bölgenin en büyük serbest bölgesi olan Dubai'deki Jebel Ali Serbest Bölgesi, dünyada ISO 9002 belgesini alan ilk serbest bölge. En modern ve gelişmiş haberleşme ve ulaşım ağlarının bulunduğu bölgede yatırımcılardan gelir vergisi ve servet vergisi alınmıyor, ayrıca kurumlara 50 yıl süreyle kurumlar vergisi muafiyeti uygulanıyor. Dubai'nin artık bir marka olduğunu, ekonomik krizde yara almış gibi dursa da, BAE'de örnek teşkil eden bir emirlik olduğu ifade ediliyor. Petrol ve doğalgaz zengini ülkelerin ortak kaderi olan enerjiye dayalı ekonomiye karşın Dubai, ekonomik çeşitliliği gösteren yatırımlarla BAE'nin en önemli markası.

Dubai'deki finans krizi

Ekonomisi çoğunlukla re-export, emlak, inşaat ve turizme dayalı olan Dubai Emirliği yaşanan son küresel krizden etkilendi. Mega projelerin finansmanının yabancı sermaye ve uluslararası piyasalardan borçlanma yoluyla sağlanması Dubai'nin 2008 mali krizinden doğrudan etkilenmesine yol açtı. Mali krizin etkisiyle ticari işlemlerin azalması, kriz öncesinde başlatılan projelere ilişkin anlaşmaların kriz nedeniyle uygulanamaz hale gelmesi ve vadesi gelen yüksek düzeydeki borçların finansmanında yaşanan zorluklar Dubai'yi mali destek arayışına itti.

Dubai Emirliği 25 Kasım 2009 günü yaptığı bir açıklamayla kamuya ait en büyük şirket olan Dubai World ile yan şirketi Nakheel'in borçlarını ödemeyi 6 ay ertelemeyi planladığını belirte-

Dubai

BAE'ye bağlı emirliklerden Dubai, bulunduğu coğrafyada ticaret, finans ve turizm merkezi olma stratejisi izliyor. Pazar olarak küçük olduğundan, dış ticareti "re-export"a dayanıyor. Liman ve serbest ticaret bölgeleri alt yapı olarak gelişmişlik gösteriyor. Önde gelen mal tedarikçileri Çin ve Japonya, başlıca satış yaptığı pazarlar ise İran, Irak, Hindistan, Doğu Afrika ve KİK ülkeleri olarak sıralanıyor. Modern altyapı yatırımları ile turizm cenneti ve iş dünyasının buluşma noktası olan Dubai, BAE'nin de markası.

Abu Dhabi

Yedi emirlik içerisinde en büyük olanı ve ülkenin başkenti. Emirlik, ülke topraklarının yaklaşık yüzde 86'sını kaplıyor. BAE, 200'e yakın adayı ihtiva etmekte olup, Abu Dhabi de bu adaların biri üzerine kurulu bulunuyor. Ülke nüfusunun yaklaşık üçte biri Abu Dhabi'de bulunuyor. Doğalgaz ve petrol rezervlerinin yüzde 90'ı da bu bölgede bulunuyor.

rek, finansman sağlayan tüm kurum ve kişilerden finansman vadelerini 30 Mayıs 2010 tarihine kadar ertelemelerini talep etmişti. Açıklamadan sonra Dubai World (DW) şirketinin mali tablosunun net olarak açıklanmaması, borçların yeniden yapılandırılması sürecine ilişkin yetersiz bilgi akışı, şirketin borçlarının hükümet garantisi kapsamında olmadığına dair açıklamalar alacaklılar ve uluslararası piyasalar nezdinde tedirginliğe yol açtı.

Enerjide Abu Dhabi

Dubai BAE'nin markası olsa da ülkenin başkenti ve enerji kaynaklarının yüzde 90'ına sahip olan Abu Dhabi, BAE ekonomisinin de gücünü elinde bulunduruyor. Abu Dhabi'deki enerji potansiyeliyle birlikte modern şehir olma kavramları da yan yana duruyor. Son yıllarda ülkenin Başkentinde çevre yatırımları görülüyor.

Federal Hükümet, Ağustos 1998'de BAE'nin ilk ulusal çevre yasasını onaylayarak enerjinin yarattığı kirlilikle de yakından ilgilendiğini gösterdi. Yeni yasa ile birlikte emisyon hacmi üzerine kısıtlamalar getirildi ve bunun gibi birçok önlem hayata geçirildi. Son yıllarda Abu Dhabi'li yetkililer çevre bilincinin artırılmasına yönelik kampanyalar da yürütüyor. Ayrıca, dünyanın ilk sıfır-karbonlu ve sıfır-atıklı şehrinin Abu Dhabi'nin merkezinde kurulacağı da projeler dahilinde. Şehrin içinde araştırma merkezleri, hafif imalat fabrikaları, bilim müzesi ve eğlence merkezlerinin kurulması planlanıyor. Otomobil kullanımının yasak olacağı, tamamen yenilenebilir enerjinin kullanılacağı ve çevresindeki tarlalarla kendi kendine yetebilmesi düşünülen bu şehirde yatırım yapacak olan firmalara vergi muafiyetinin yanı sıra yüzde 100 mülkiyet ve fikri mülkiyet hakkının korunması gibi imkanlar sunulması düşünülüyor. **TT**

TİCARETTE ALTIN DÖNEM

Birleşik Arap Emirlikleri 2012 yılında, 12,3 milyar dolarlık dış ticaret ile Türkiye'nin dış ticaret artışı yaşadığı ülkelerden birisi oldu. TÜİK verilerine göre BAE'ye yapılan ihracat yüzde 120,6 artarak 8,1 milyar dolar olurken, BAE'den yapılan ithalat yüzde 118 artışla 3,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti. İki ülke ticari ilişkileri de sürekli yükseliş gösteriyor. İkili ticarete damga vuran ürün altın.

Türkiye'nin BAE'ne yönelik dış ticaret hacmi yıllar itibariyle sürekli artış gösteriyor. 2008 yılında, 8,6 milyar dolara ulaşan dış ticaretin 8 milyar doları ihracat olarak gerçekleşti. 2009 yılında ise global krizle birlikte iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 3,5 milyar dolara düştü. 2011 yılında iki ülke arasında gerçekleşen ticaret hacmi 5,3 milyar dolar oldu; bir önceki yıla göre yüzde 33 arttı. 2012 yılında ise iki ülke arasındaki dış ticaret artışı yüzde 130 seviyelerinde artarak 12,3 milyar dolara ulaştı.

Türkiye BAE'ye ihracatı seviyor

Türkiye'nin BAE'ye yönelik ihracatı incelendiğinde, ihracatta yıllar itibarıyla sürekli bir artış trendi dikkat çekiyor. İhracat Bilgi Platformu BAE raporunda TÜİK verileri esas alınarak derlenen rakamlara göre 2012 yılında, Türkiye'nin BAE'ye ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 120,6 artarak 8,1 milyar dolara ulaştı. İkili ticarete Türkiye'nin dış ticaret fazlası verdiği BAE, TÜİK verilerinde 2012 yılı itibarıyla en çok ihracat yapı-

lan ülkeler arasında 5. sırada yer alıyor. BAE'ye yapılan ihracatın, Türkiye'nin toplam ihracatı içerisinde payı ise yüzde 5,7 olarak gerçekleşti. BAE'den yapılan ithalat da düzenli bir artış görüyor. TÜİK verilerine göre BAE'den yapılan ithalat yüzde 118 artış göstererek 3,6 milyar dolar seviyesinde gerçekleşti.

Yatırıma geliyorlar

Birleşik Arap Emirlikleri Türkiye'den yatırımcılar çekerken. BAE'li yatırımcılar da Türkiye'ye geliyor. Özellikle müteakabiliyet yasasıyla birlikte, gayrimenkul piyasasında Körfez bölgesi yatırımcıları dikkatleri çekiyor. Asya ve Marmara Bölgesi'ndeki gayrimenkullere olan BAE'li yatırımcıların ilgisi bu yıl hissedilir biçimde sürüyor.

Körfez bölgesinden Türkiye'nin büyük şehirlerine ve lüks tüketime yönelik alışveriş turizmine BAE'nin katkısı da artış gösteriyor.

Asya ve Marmara Bölgesi'ndeki gayrimenkullere olan BAE'li yatırımcıların ilgisi bu yıl hissedilir biçimde sürüyor.

Türkiye ile ticari ilişkilerinde son dönemde turizm de ön plana çıkıyor. Dubai başta olmak üzere Türkiye'den bölgeye gidişler artarken, BAE'de başta televizyonlarda gösterimde olan Türk dizilerinin etkisi ve son dönemde dış politika da bölgede yaşanan Türkiye algısı Türkiye lehine gelişen turizm potansiyelini barındırıyor.

Türk müteahhiti sıkıntıda

Türk müteahhitlik sektörünün son yıllarda büyük projeler gerçekleştirdiği yerlerden birisi olan Dubai'de yaşanan kriz, burada iş yapan Türk müteahhitlik firmalarını da doğrudan etkilemiş durumda. Özellikle belediye, karayolları, fuar idaresi gibi kamu kurumlarına iş yapan firmalar, aylardır hak edişlerini alamadıklarından, faaliyetlerini durdurma noktasına geldi.

BAE'nin Kuzey Emirlikleri olarak bilinen Sharjah, Ajman, Umm Al Quwein, Ras Al Khaimah ve Fujairah emirlikleri de tüm dünyada yaşanan krizden etkilenmekle birlikte, emirliklerin inşaat ve genel ticari faaliyetleri Dubai'deki kadar yoğun olmadığından, krizin etkisi de buralarda nispeten daha hafif hissedilmiyor.

Türkiye-BAE ticareti

YIL	İHR.	İTH.
2000	315	39
2001	380	65
2002	457	100
2003	702	113
2004	1.143	183
2005	1.675	205
2006	1.985	352
2007	3.24	470
2008	7.975	691
2009	2.896	667
2010	3.332	698
2011	3.706	1.649
2012	8.177	3.601

KAYNAK: TÜİK / MİLYON DOLAR

Global krizin tüm dünyada izleyeceği seyre bağlı olarak, BAE'de de kısa vadede iyileşme bekleniyor. Özellikle ülkedeki inşaat faaliyetlerinin yarısına yakınının yürütüldüğü Dubai Emirliğinde, şehrin bir yandan dışarıya göç vermesi ve turizm ve ticari faaliyetlerin azalması, diğer yandan da spekülasyon amaçlı alımların sona ermesine bağlı olarak gayrimenkul talebinin düşmesi, buna mukabil önceki yıllardaki inşaat patlaması sonucu kullanıma sunulan gayrimenkul stokunun sürekli artması ve fiyatların hızla düşmesi nedeniyle, inşaat sektörünün önümüzdeki 2-3 yıl içerisinde canlanması da pek beklenmiyor. **TT**

TİCARETTE ALTIN DAMGASI

2012 yılında Türkiye'nin BAE'ye ihraç ettiği ürünlerin başında, toplam ihracat içindeki yüzde 53 pay ile ham ve yarı işlenmiş altın ve yüzde 11,5 pay ile kıymetli metaller ve kaplamalarından mücevherci eşyası başı çekiyor. BAE'nin Türkiye'den ithal ettiği diğer başlıca ürünler ise petrol yağları ve bitümenli minerallerden elde edilen yağlar, demir çelik çubuklar, demir ve alaşım çelikten yarı mamuller, dokunmuş halılar, demir çelikten profiller, yontulmaya elverişli taşlar olarak sıralanıyor. Türkiye'nin 2012 yılında, BAE'den gerçekleştirdiği ithalatın, yüzde 77'sini de ham ve yarı işlenmiş altın, yüzde 3'nü kıymetli metallerden mücevherci eşyası oluşturuyor. İşlenmemiş alüminyum, ham ve yarı işlenmiş gümüş, petrol yağları, kimyasal maddeler ise ithal edilen diğer başlıca ürünler olarak sıralanıyor.

BAE'de faaliyet gösteren Türk işadamları ve profesyonellerinin oluşturduğu Türk İş Konseyi 2005 yılı Şubat ayında Dubai Ticaret ve Sanayi Odası'nın himayesinde ve gözetiminde seçimlerini yaparak, 21 Mart 2005 tarihinde Oda'ya tescil edildi. En son Türk-BAE İş Forumu, Cumhurbaşkanlığı Abdullah Gül'ün ziyaretleri esnasında 2012 yılı Ocak ayında, Dubai'de yapıldı. Buna ilaveten, Ticaret Odası'na bağlı olarak Dubai ve Kuzey Emirlikleri Türk İş Konseyi ile Abu Dhabi Türk İş Konseyi de bulunuyor. Genelde Dubai'de faaliyet yürüten Türk şirketleri başta inşaat olmak üzere, perakende ve toptan ticaret alanlarında yatırımlarını sürdürüyor.

AVM'lere tüketici yanaşmıyor

BAE'ye ihraç edilen bir malın pazardaki başarısı, acenta veya distribütörün pazarlama ağının yaygınlığı ve etkinliği ile doğru orantılıdır. Bu yüzden acenta seçimi oldukça önemli. BAE'de iş yapmak isteyen firmaların, pazarın koşullarını ve tüketicinin alışkanlıklarını bilen, yaygın bir dağıtım ağına ve sağlam ilişkilere sahip araçlar ile kuracakları ilişkiler pazardaki başarılarına büyük katkı sağlayabilecektir.

Ülkedeki ticaret büyük ölçüde ticaret merkezleri, marketler ve mağazalarda gerçekleşiyor ve açık pazarlar ya da semt pazarları gibi ticaret alanları bulunmuyor. Dubai'de genel olarak ürünler son kullanıcılara büyük ve gösterişli alışveriş merkezleri (Mollar), daha küçük çarşılar ve sokak dükkanları aracılığıyla ulaşmaktadır. Büyük alışveriş merkezlerinde (City Center gibi) oldukça kaliteli ürünler yüksek fiyatlarla alıcılara buluşuyor. Diğer taraftan büyük alışveriş merkezlerinde yer alan hipermarketlerde ise gıda ürünlerinde be-

BAE'DE NASIL YATIRIM YAPILIR?

Çoğunluğu Dubai'de olmak üzere, BAE'de yaklaşık 150 Türk firması; şirket, şube, temsilcilik ofisi kapsamında faaliyet gösteriyor. BAE'de yatırım yapacak Türk şirketlerinin dağıtım kanallarına ve tüketici eğilimlerine dikkat etmesi gerekiyor.

yaz eşyaya, kırtasiye ürünlerinden tekstil ürünlerine pek çok kalem ürün satılıyor. Küçük çarşılar ve sokak dükkanlarında ise daha ziyade Araplar dışında nüfusa hitap eden nispeten kalitesiz ve düşük fiyatlı ürünlere rastlanıyor.

Tüketici tercihleri olumlu seviyede

Ülkenin ticaret merkezi durumunda olan Dubai, rekabetin çok yoğun olduğu bir pazardır. Dubai ülke sınırlarını aşan bir boyutta, Körfez Bölgesi'nden Orta Asya ve Uzak Doğu'ya kadar bir hitap alanı buluyor. Ülkede ticari faaliyetler çok iyi organize olmuştur. Kayıt dışılık yaygın değil. Ticaret resmi kurallar çerçevesinde yürütülüyor. Ticari yaşam gittikçe büyük ve modern ticaret merkezlerine doğru kaymaktadır. Ticari hayatta büyük ölçüde dürüstlük hakimdir ve hileli ticarete izin verilmiyor.

BAE bankacılık sektörü 414 milyar dolarlık toplam aktife sahip

Perakende alışverişlerde pazarlık usulü uygulanabiliyor.

BAE, bölgedeki diğer ülkelerin de önemli ölçüde mal ve hizmet tedarik ettiği bir ticaret merkezi konumunda. Başta Amerikalı ve Avrupalı firmalar olmak üzere çok sayıda yabancı firma, özellikle Dubai'de temsilcilik açmak suretiyle BAE pazarının yanı sıra Suudi Arabistan, diğer Körfez ülkeleri ve yakın Afrika ülkelerine ait piyasaları buradan takip ediyor. Ticari amaçların yanı sıra, ülkede katı dini kuralları uygulanmadığından dolayı diğer Arap ülkelerinde yaşayanlar da sıklıkla hafta sonu tatili ve eğlence amacıyla Dubai'yi ziyaret ediyor.

Bankacılıkta genel durum

BAE Bankacılık sektörü, Körfez İşbirliği Konseyi içinde 414 Milyar dolarlık aktif toplamı ile en büyüğüdür. 23 yerel banka 850 şube

BAE'DEKİ TÜRK YATIRIMLARI

KAYNAK: İhracat Bilgi Platformu BAE Raporu

FİRMA ADI	YATIRIMIN NİTELİĞİ	YATIRIM TARİHİ	TOPLAM YATIRIM TUTARI (Dolar)
ALTINIŞIK	AYDINLATMA GEREÇLERİ		150,000
ATA YATIRIM	ARACI KURUM DANIŞMANLIK	2006	1,500,000
ATASAY KUYUMCULUK SAN. VE TIC.A.Ş.	MÜCEVHER	2005	400,000
BAYAR	MÜCEVHER	2005	125,000
BAYTUR İNŞAAT TAAHHÜT A.Ş.	İNŞAAT	2004	350,000
BM MÜH. VE İNŞ. A.Ş.	MAKİNE PARKI VE TESİSLER	1997	15,000,000
ÇALIK HOLDİNG	PAZARLAMA İNŞAAT TEKSTİL VE ENERJİ	2005	275,000
DEMİR EXPORT	TAŞ OCAĞI KIRMA-ELEME	2004	650,000
GAMA ENDÜSTRİ	İNŞAAT ŞİRKETİ	2002	265,000
GAP GÜNEYDOĞU TEKSTİL SAN. TIC.A.Ş.	TEKSTİL ÜRÜNLERİ SATIŞI	2005	274,000
GAP İNŞAAT A.Ş.	İNŞAAT	2004	272,500
GAP PAZARLAMA A.Ş.	PERAKENDE VE TOPTAN TİCARET	2004	272,500
GOLDAS KUYUMCULUK SANAYİ İTHALAT İHRACAT A.Ş.	KIYMETLİ MADEN TİCARETİ	2004	155,000
GOLDENVIT	İNŞAAT MALZEMELERİ PERAKENDE VE TOPTAN TİCARET	2004	75,000
GTT İSTANBUL	İNŞAAT	2005	175,000
GÜNAL İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	İNŞAAT	2005	800,000
GÜNAL İNŞAAT TİCARET VE SANAYİ A.Ş.	İNŞAAT	2005	800,000
GÜRİŞ İNŞAAT VE MÜHENDİSLİK A.Ş.	İNŞAAT	2005	950,000
HAKAN GIDA	TARIMSAL ÜRÜNLER	2004	65,000
İSTANBUL GIDA DIŞ TİCARET ANONİM ŞİRKETİ	GIDA	2004	90,000
MASS ARITMA SİSTEMLERİ İNŞAAT SANAYİ VE TİCARET A.Ş.	İNŞAAT	2004	275,000
MED-ART SAĞLIK HİZMETLERİ VE KUYUMCULUK SANAYİ VE TİCARET LTD. STİ.	MÜCEVHER	2003	350,000
METEBRONZ MOBİLYA	MOBİLYA	2005	140,000
METROPOL GROUP	İNŞAAT VE PEYZAJ	2003	150,000
MOZAIK	FUAR ORGANİZASYONLARI	2004	100,000
NURUL İNŞAAT VE TİCARET AŞ	İNŞAAT	2004	274,000
NURTEKS	HALI	2006	65,000
SARILAR	AĞIR YÜK TAŞIMACILIĞI	2005	240,000
SARILAR	İNŞAAT MAKİNELERİ	2005	240,000
SML CONSTRUCTION	İNŞAAT	2005	800,000
STFA GROUP	İNŞAAT	2003	900,000
TAV TEPE AKFEN YATIRIM İNŞAAT VE İŞLETME A.Ş.	İNŞAAT	2003	450,000
OTOBÜS	GIDA	2004	150,000
TEPE HOME	EV EŞYALARI VE AKSESUARLARI	2006	200,000
ÜLKER	GIDA	2004	75,000
WINTTECH	PVC PENCERE SİSTEMLERİ	2005	45,000
YAPI MERKEZİ	İNŞAAT	2003	1,500,000
YAŞAR HOLDİNG A.Ş.	GIDA VE İÇECEK	2000	123,326
YÜKSEL İNŞAAT	İNŞAAT	2001	500,000
ZETAŞ ZEMİN TEKNOLOJİSİ A.Ş.	İNŞAAT	2002	850,000
TOPLAM			30,071,326

BAE piyasası rekabetçi, fiyata duyarlı ve dışa açık bir pazar. Pazarın bu özelliğinden dolayı ülkede neredeyse her ülkeye ait malları bulmak mümkün. Ülkenin hem tarım ve sanayi üretimi oldukça yetersiz olduğundan, ihtiyaçların büyük bir bölümü ithalat yoluyla karşılanıyor.

Ülkede ticari faaliyetler çok iyi organize olmuş. Kayıt dışılık yaygın değil. Ticaret resmi kurallar çerçevesinde yürütülüyor. Ticari yaşam gittikçe büyük ve modern ticaret merkezlerine doğru kayıyor. Ticari hayatta büyük ölçüde dürüstlük hakim ve hileli ticarete izin verilmiyor. Perakende alışverişlerde pazarlık usulü uygulanabiliyor.

Bölgeye yayılmak isteyen BAE'de yer almalı. BAE, bölgedeki diğer ülkelerin de önemli ölçüde mal ve hizmet tedarik ettiği bir ticaret merkezi konumunda. Başta Amerikalı ve Avrupalı firmalar olmak üzere çok sayıda yabancı firma, özellikle Dubai'de temsilcilik açmak suretiyle BAE pazarının yanı sıra Suudi Arabistan, diğer Körfez ülkeleri ve yakın Afrika ülkelerine ait piyasaları buradan takip ediyor.

Körfez İşbirliği Ülkeleri içinde en liberal dış ticaret rejimine sahip olan BAE, aynı zamanda da bölgenin en önemli re-export merkezi. BAE'ne ihraç edilen bir ürünün nihai tüketim pazarı doğrudan BAE olacağı gibi, re-export yoluyla üçüncü bir ülke de olabiliyor. Bu potansiyeli iyi kullanan girişimciler BAE pazarından daha fazla yararlanıyor.

200 MİLYAR DOLARLIK FIRSAT

BAE'de yapılması planlanan 200 milyar dolarlık enerji dışı yatırımlar girişimcilerin iştahını kabartıyor. Ayrıca Ülkenin tarım ve sanayi üretimi oldukça yetersiz olduğundan, ihtiyaçların büyük bir bölümü ithalat yoluyla karşılanıyor. BAE, gıda başta olmak üzere, inşaat projeleri ve diğer ülkelere yönelik ihracat fırsatları sunuyor.

Ticari amaçların yanı sıra, ülkede katı dini kurallar uygulanmadığından dolayı diğer Arap ülkelerinde yaşayanlar da sıklıkla hafta sonu tatili ve eğlence amacıyla Dubai'yi ziyaret ediyor.

Gıdada fırsat

8 milyonu aşan nüfusunun yüzde 80'i ülkeye geçici çalışma amacıyla gelmiş yabancılardan oluşan Birleşik Arap Emirlikleri, kişi başına düşen gelir itibarıyla dünyanın sayılı zengin ülkeleri arasında yer alıyor. Ülke iklimine bağlı olarak topraklarının önemli bölümünün tarıma elverişli olmaması nedeniyle sınırlı yerel üretim olanaklarına sahip olan BAE'de gıda ihtiyacının yüzde 90'ı ithalata karşılanıyor. Türk girişimcisinin pazarda daha fazla ihracat potansiyeli bulunuyor. Toplam ithalatın yaklaşık yüzde 50'sini tüketim malları oluşturuyor. Çoğunlukla yüksek gelirli vatandaşların talep ettiği

yüksek maliyetli ürünler ve BAE'de yetiştirilmeyen temel ürünler, özellikle gıda maddeleri en fazla ithalatı yapılan ürün grupları.

Lüks tüketim alışkanlığı fırsat yaratıyor

BAE'deki yüksek refah, tüketicileri lüks tüketim ürünlerine yönlendiriyor. Alım gücü yüksek halk pahalı ve yüksek fiyatlı lüks tüketim mallarına ilgi duyuyor. Giyimden kozmetiğe kadar çeşitlenen tüketim alışkanlıklarında mücevher ise ayrı bir yer tutuyor. Altın, ülkenin en önemli ithal girdilerinden birini oluşturuyor. Türkiye'den ham ve işlenmemiş altın ihracatının önemli yer tuttuğu ülkelerin başında geliyor. İşlenmiş ve lüks tüketime dayalı mücevher grupları ise BAE'de büyük potansiyelini ülke

ABirleşik Arap Emirliklerindeki alım gücü yüksek halk pahalı ve yüksek fiyatlı lüks tüketim mallarına ilgi duyuyor.

büyüme rakamlarındaki olumlu öngörüler dahilinde uzun süre daha barındıracak izlenimi veriyor.

Su pazarı

BAE'nin, yıllık su ihtiyacının en az yüzde 40'ı Türkiye tarafından karşılanıyor. Yapılan yeni protokol sonucunda bu pazar payının Türk üreticisi lehine artırılması ve firmaların zaman ve maliyet tasarrufu sağlanması amaçlanıyor. 2013'ten itibaren Birleşik Arap Emirlikleri'nin Standardizasyon ve Uygunluk Değerlendirme Kuruluşu (ESMA) ile Türk Standardları Enstitüsü (TSE) arasında yapılan anlaşmayla Türkiye'den bu ülkeye ihracatı yapılan suların analizlerini TSE yapacak. **TT**

BAE DIŞ TİCARETİ

	2007	2008	2009	2010	2011
İHRACAT	112.5	162.7	102	157.5	191.7
İTHALAT	137.2	171.3	137	152.6	186.8

İhracatçıların bae pazarında dikkat etmesi gerekenler

- Piyasada rekabet yoğun ve piyasada tutunabilmek için mutlaka çok ciddi rekabet üstünlüğüne sahip olunması gerekiyor.
- Ülkede yaşayan varlıklı kesim için ürün kalitesi çok önemli. Kalite, satış sonrası hizmet ve standartlara uygunluk gibi faktörlerin önemi göz ardı edilmemeli.
- Fiyat belirlenirken rakip ürünlerin fiyatları mutlaka dikkate alınmalı.
- Pazarda dürüstlük ve güven çok önemli. Piyasada güven kaybetmiş bir marka veya firmanın bu piyasada bir daha tutunabilmesi çok zor.
- Kişisel ilişki kurmaya (özellikle de üst düzey aile üyeleriyle) önem verilmeli. Bu açıdan olabildiğince sık olarak yüz yüze görüşme zemini hazırlanmalı. Müşterinin Türkiye'ye davet edilmesi, en az BAE ziyareti kadar önemli.
- Nüfus yapısı ve tüketici özellikleri nedeniyle pazara ülke içi talepten ziyade ülke üzerinden sağlanacak dış talepleri yakalamak için girilmesi daha uygun görülüyor.

HİNDİSTAN VE KÖRFEZ'İN RE-EXPORT KAPISI

Toplam dış ticaret hacmi 400 milyar dolara yaklaşan BAE'nin ekonomisinde re-export ağırlıklı ticaret dikkat çekiyor. Çeşitli ülkelerden gelen malların, BAE üzerinden farklı pazarlara ulaştırılması ile BAE, Hint yarımadası ve Körfez ülkelerine ihracatın kapısı konumunda. Özellikle Dubai Emirliğinde yoğunlaşan bu ticaret çevre ülkelere giden ürünlerde Birleşik Arap Emirliklerini ticaretin köprüsü haline getiriyor.

BAE, başta Dubai Emirliği olmak üzere, re-export ağırlıklı bir ticari yapıya sahip. Çeşitli ülkelerden gelen mallar, BAE üzerinden farklı pazarlara ulaştırılıyor. Re-export en büyük pazar Hint Yarımadası ve Körfez ülkeleri oluşturuyor. İran, Hindistan, Irak, Bahreyn, Suudi Arabistan ve Pakistan re-export ta ilk sıraları paylaşıyor. Re-export yoluyla satışı yapılan başlıca ürünler; makineler, ses kaydediciler, inci, mücevherat, tekstil ürünleri, taşıt araçları, kimyasal ürünler ve gıda ürünleri ve içecekler.

BAE üzerinden üçüncü bir ülke-ye re-export edilecek ürün geçici olarak ülkeye ithal edilebilmekte olup, süresi 180 gün ile sınırlı. Bu tür ürünlerin ithalatında, gümrüğe re-export amaçlı ithalat olduğu beyan edilmesi gerekiyor.

İhracat ve ithalat dengeli

BAE toplam dış ticaret hacmi 2011 yılı verilerine göre 378,5 milyar dolar olarak gerçekleşti. 191,7 milyar dolarlık ihracat, 186,8 mil-

yar dolarlık ithalat yapıldı.

2011 yılı itibarıyla ülkenin ihracatındaki başlıca ürünler; ham petrol ve petrol yağları, elmaslar, altın, petrol gazları, işlenmemiş alüminyum. BAE'nin başlıca ihracat pazarları arasında Japonya, Hindistan, Güney Kore, Tayvan, Singapur, Çin, Pakistan, Umman, Avustralya, Hong Kong, Belçika, Malezya ve ABD bulunuyor.

BAE'ye ihracat yapan pazarlar, birçok ürün grubunun ithal edilmesinden kaynaklanan bir biçimde çeşitlilik arz ediyor. BAE'ye en fazla ihracat yapan ülkeler; Hindistan, Çin, ABD, Almanya, İngiltere, Japonya, Kore, İtalya, Fransa, Singapur ve Malezya.

Toplam ithalatın ise yaklaşık yüzde 50'sini tüketim malları oluşturuyor. Çoğunlukla yüksek gelirli vatandaşların talep ettiği yüksek maliyetli ürünler ve BAE'de yetiş-

tirilmeyen temel ürünler, özellikle gıda maddeleri en fazla ithalatı yapılan ürün gruplarını oluşturuyor.

BAE global ticaretin bir üyesi

Birleşik Arap Emirlikleri, 1996 yılından bu yana Dünya Ticaret Örgütü'nün bir üyesi ve Örgüt'ün politika talepleri yedi emirlik tarafından uygulanıyor.

BAE, ayrıca Körfez İşbirliği Konseyi'nin bir üyesi olup, aynı zamanda üye ülkeler arasında 2003 yılında uygulamaya geçirilen Gümrük Birliği'ne de dahil. Gümrük Birliği kapsamında Konsey'in altı üyesi (Bahreyn, Kuveyt, Umman, Katar, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri) ortak bir gümrük politikası ve gümrük tarifesi (yüzde 5 oranında) üzerinden diğer ülkelerle ticari alışverişlerini gerçekleştiriyor. **TT**

TİCARETİ ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Arap iş kültürünün en önemli unsurlarından birisi tartışmaların asgari bir seviyede tutulması veya hiç yaşanmamasıdır. Bu yüzden bu ülkelerde aşırı derecede baskı uygulanan satış tekniklerinden uzak durulması tavsiye ediliyor. İlk toplantıları tanışma toplantıları olup, konuya ve programa çok az sadık kalınıyor. Geleneksel selamlama şekilleri içerisinde sağ elin kalbe götürülerek samimiyet, içtenlik ve sıcaklık mesajları verilirken, modern Araplarda ise gevşek ancak uzun süreli bir el sıkışma takip ediliyor. Ziyaretçinin bir odaya girerken ayakkabılarını çıkarması ve dışarıda bırakması uygun olacak. Çünkü halı üzerinde ibadet yapılmaktadır. Odaya girildiğinde ilk olarak en kıdemli kişinin eli sıkılır. Konuşmaya katılmadan önce odadaki herkesin eli sıkılmaldır. Kartvizit kullanımı yaygındır. Eğer kullanılacaksa Arapça olması yararlı olacaktır. Yaygın bir şekli ise kartvizitin bir tarafının Arapça diğer tarafının da İngilizce olmasıdır. Eğer çok kaliteli ve oymalı bir kartvizit tercih edilecekse, bir tarafında her iki dilin de kullanılması mümkün olabilir veya her dilde hazırlanmış ayrı ayrı kartvizit kullanılabilir.

İHRACATINDAKİ İLK 10 ÜRÜN (1.000 Dolar)

Kaynak:Trademap

SIRA	ÜRÜN ADI	2009	2010	2011
1	HAM PETROL	46,911,065	61,635,274	92,986,099
2	PETROL YAĞLARI	11,435,649	17,673,493	26,145,998
3	ELMASLAR	6,544,856	15,738,202	13,869,979
4	ALTIN (HAM, YARI İŞLENMİŞ, PUDRA HALİNDE)	6,809,211	10,258,413	13,476,948
5	PETROL GAZLARI VE DİĞER GAZLI HİDROKARBONLAR	5,251,945	7,874,577	11,534,266
6	İŞLENMEMİŞ ALÜMİNYUM	1,486,869	2,654,434	4,065,906
7	KIYMETLİ METALLER VE KAPLAMALARINDAN MÜCEVHERCİ EŞYASI	1,116,330	1,061,282	1,495,562
8	ETİLEN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	652,93	1,033,753	1,483,115
9	ETİLEN POLİMERLERİ (İLK ŞEKİLLERDE)	859,689	956,237	1,061,012
10	PROPİLEN VE DİĞER OLEFİNLERİN POLİMERLERİ	53,783	203,173	809,996

İTHALATINDAKİ İLK 10 ÜRÜN (1.000 Dolar)

Kaynak:Trademap

SIRA	ÜRÜN ADI	2009	2010	2011
1	KIYMETLİ METALLER VE KAPLAMALARINDAN MÜCEVHERCİ EŞYASI	11,628,307	9,903,518	15,323,877
2	ELMASLAR	6,746,968	10,557,206	13,204,691
3	PETROL YAĞLARI	6,492,878	8,912,954	10,301,676
4	TELLİ TELEFON İÇİN ELEKTRİKLİ CİHAZLAR	5,386,622	5,511,347	8,264,208
5	OTOMOBİLLER	3,529,642	6,331,675	7,050,189
6	OTOMATİK BİLGİ İŞLEM MAKİNELERİ, ÜNİTELERİ	3,178,453	4,018,753	4,919,568
7	ALTIN (HAM, YARI İŞLENMİŞ, PUDRA HALİNDE)	2,493,037	2,185,788	3,083,877
8	DİĞER HAVA TAŞITLARI	2,162,175	3,503,430	2,985,657
9	TURBOJETLER, TURBO-PROPELLER, DİĞER GAZ TÜRBİNLERİ	1,937,240	2,279,772	2,690,041
10	TELEVİZYON ALICILARI, VIDEO MONİTÖRLERİ VE PROJEKTÖRLER W	1,401,830	2,117,736	2,110,144

BAE'NİN 2021 HEDEFİ

BAE Bakanlar Kurulu, ülkenin 50. Kuruluş Yıldönümüne rastlayan 2021 yılı için hedeflerini ortaya koyan "Milli Şart" adlı bir belgeyi kabul etti. Bu kapsamda birçok alanda yeni yatırımlar ve gelişmeler BAE'yi bekliyor. "Abu Dhabi 2030 Planı" çerçevesinde ise 200 milyar dolar yatırım yapılması öngörülüyor".

nin de büyümesi öngörülüyor. Hizmet sektöründe özellikle turizm alanında yeni pazarların ve yeni ürünlerin devreye sokulmasıyla BAE turizm sektöründe büyüme artacak. Ülke havayollarının yeni uçaklar satın alması ve uluslar arası havayolları şirketleriyle yapacakları işbirliklerinin turizm sektörüne büyük katkı yapması söz konusu.

İmalat sanayi gelişiyor

Ülke GSMH'nin yüzde 7,6'sını imalat sanayi üretimi oluşturuyor. Söz konusu üretimin 2025 yılına kadar GSMH'nin yüzde 25'ni oluşturması için yatırımlar devam ediyor. BAE'de, 2012 yılında enflasyonun yüzde 1 civarında gerçekleştiği tahmin ediliyor. 2013 yılından itibaren, petrol dışındaki ürün fiyatlarındaki artış nedeniyle enflasyon oranının yükseleceği tahmin edilenler arasında. 2014-2017 döneminde ortalama yüzde 2,9 enflasyon oranı bekleniyor.

Nüfus artışı ve işsizlik

BAE nüfusu sürekli artış gösteriyor. 1980 yılında 1 milyon olan nüfus 2012 yılında 8,3 milyona ulaştı. Nüfusun yüzde 39'u Abu Dhabi, yüzde 29'u Dubai, yüzde 18'i Sharja ve yüzde 14'ü diğer emirliklerde yaşıyor. **TT**

EKONOMİSİNİN GELECEĞİ PARLAK

BAE Bakanlar Kurulu, ülkenin 50. Kuruluş Yıldönümüne rastlayan 2021 yılı için hedeflerini ortaya koyan "Milli Şart" adlı bir belgeyi kabul etti. Bu kapsamda birçok alanda yeni yatırımlar ve gelişmeler BAE'yi bekliyor. 2013 ve 2014 yılları GSMH büyüme hedeflerinin yüzde 3,7 ve yüzde 4,7 gibi daha yüksek oranlarda gerçekleşmesi bekleniliyor. 2015 ve 2017 yılları arasında, ekonomik büyümenin yüzde 5,2 ve yüzde 6,3 gibi yüksek oranlarda gerçekleşeceği tahmin ediliyor

Petrol gelirleri artacak

2012 yılında günlük petrol üretiminin ortalama 2,65 milyon varil olduğu tahmin edilmekte olup; 2016 ve 2017 yıllarında üretimin daha fazla artması ve 2017 yılında günde ortalama 3,15 milyon varile ulaşması bekleniyor. Petrol üretimindeki artışın, ülkenin yatırım kapasitesini büyütmesiyle birlikte takip eden yıllarda BAE'nin ihracat hacmi-

Birleşik Arap Emirlikleri'nin ekonomisinin büyüme yönlü gelişeceği tahmin ediliyor. Önümüzdeki 5 yılda büyümenin yüzde 6'nın üzerine çıkması bekleniyor.

